

NEWSLETTER

SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO

september - december 2024

OBSAH:

NOVINKY ZO SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO	2
FÓRUM PARTNEROV SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO	3
19. ZASADNUTIE MEDZIVLÁDNEHO VÝBORU NA OCHRANU NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA... 3	
ŠKOLA REMESIEL ÚĽUV AKO HISTORICKY PRVÝ SLOVENSKÝ ZÁPIS NA ZOZNAME DOBRÝCH PRAKTÍK OCHRANY NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA	4
KOVAČICKÉ INSITNÉ UMENIE NA REPREZENTATÍVnom ZOZNAME NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA ĽUDSTVA.....	5
220. ZASADNUTIE VÝKONNEJ RADY UNESCO.....	5
ODOVZDANIE DARU SR DO ZBIERKY UMELECKÝCH PREDMETOV UNESCO	5
VYBRANÉ AKTIVITY SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO A DEZIGNÁCIÍ UNESCO NA SLOVENSKU	6
SLOVENSKÁ KOMISIA PRE UNESCO ODPORÚČA	10
MEDZINÁRODNÉ DNI A VÝROČIA	10
INÉ ZAUJÍMAVOSTI V SKRATKE.....	10

Vypracoval: Sekretariát Slovenskej komisie pre UNESCO

Sekretariát Slovenskej komisie pre UNESCO

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Hlboká cesta 2, 833 36 Bratislava

Tel: 02/ 5978 3615

E-mail: unesco@mzv.sk

Web: www.unesco.sk

január 2025, Bratislava

NOVINKY ZO SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO

S potešením informujeme, že **tím Slovenskej komisie pre UNESCO (SK UNESCO) posilňuje** naša dlhoročná podporovateľka a odborníčka na programy/priority UNESCO v oblasti vzdelávania **Monika KORKOŠOVÁ** z Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Od decembra 2024 zároveň prebrala predsednícku funkciu v sekcii pre výchovu a vzdelávanie SK UNESCO. Bude koordinovať činnosť subjektov v oblasti vzdelávania pod značkou UNESCO (učiace sa mestá, pridružené školy, katedry a kluby UNESCO) a popularizovať nástroje UNESCO pre modernizáciu vzdelávania.

Touto cestou **ĎAKUJEME dlhoročnej predsedníčke sekcie pre výchovu a vzdelávanie SK UNESCO Dagmar KOPČANOVEJ** za jej vedenie, prínos a entuziazmus, s ktorým tri desaťročia podporovala a presadzovala vzdelávacie programy UNESCO na Slovensku. Ďakujeme aj za jej empatiu a ľudskosť, ktorú do svojej práce vďaka bohatým skúsenostiam z oblasti duševného zdravia vnášala.

Milá pani Kopčanová, želáme Vám veľa zdravia a energie do ďalších rokov osobného a profesionálneho života!

Dagmar Kopčanová bola medzi 6 osobnosťami, ktoré minulý rok pri príležitosti 30. výročia členstva SR v UNESCO ocenil formou ďakovného listu aj minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Okrem Moniky Korkošovej sa **novou členkou SK UNESCO** od 1.1.2025 stala aj **Anna GONDOVÁ** z referátu svetového dedičstva Pamiatkového úradu SR (PÚ SR).

Je zodpovedná za implementáciu Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (v časti ochrany kultúrneho dedičstva) a je kontaktným bodom medzi Centrom svetového dedičstva v Paríži a 6 kultúrnymi lokalitami svetového dedičstva na Slovensku zapísanými v Zozname svetového dedičstva.

Týmto krokom SK UNESCO posilňuje činnosť v sfére ochrany svetového dedičstva, ako prírodného (prostredníctvom zástupkyne rezortu životného prostredia), tak aj kultúrneho (prostredníctvom zástupkyne PÚ SR).

Podakovanie za niekoľkoročné aktívne pôsobenie v SK UNESCO na pozícii vedúcej Informačno-dokumentačného strediska UNESCO pri Univerzitnej knižnici v Bratislave a koordinátorky pridružených škôl UNESCO na Slovensku patrí aj **Natálii FILLOVEJ**.

Ďakujeme za jej vklad pri rozširovaní siete škôl UNESCO na Slovensku a angažovanosť v komisii. Prajeme jej veľa úspechov na ďalšej profesijnej ceste.

KALENDÁR PODUJATÍ

- **29.1.**, MZVEZ SR – zasadnutie sekcie pre výchovu a vzdelávanie SK UNESCO
- **5.2.**, MZVEZ SR – zasadnutie SK UNESCO
- **9.2.** – 32. výročie vstupu SR do UNESCO
- **2.-17.4.**, Paríž – 221. zasadnutie Výkonnej rady (VR) UNESCO, počas ktorého bude Slovensko historicky prvýkrát jej spolupredsedom
- **23.-24.4.** Paríž – zasadnutie Medzivládnej rady pre IFAP

FÓRUM PARTNEROV SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO

Naše najväčšie každoročné podujatie – **Fórum partnerov SK UNESCO**, ktoré sa uskutočnilo 28. októbra 2024 prinieslo aj tento rok množstvo podnetných stretnutí, diskusií a nových kontaktov.

Teší nás, že téma vzdelávania a ochrany kultúrneho dedičstva aj tento rok prilákala na Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, zastrešujúceho činnosť SK UNESCO, vyše stovky hostí. Svedčí to o záujme o agendu UNESCO a témy, ktoré do spoločnosti prináša.

Tento ročník podujatia bol výnimočný aj **výrazným zastúpením vedenia rezortov zastrešujúcich jednotlivé sféry pôsobnosti UNESCO**. Zúčastnil sa na ňom minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a predseda SK UNESCO Juraj Blanár, štátna tajomníčka Ministerstva životného prostredia SR Gabriela Matečná a štátny tajomník Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR Ján Hrinko.

Program (otváracie príhovory a 2 panelové diskusie) bol obohatený o ukážku Horehronského viachlasného spevu (v podaní Folklórnej skupiny Vernár), interaktívnu prezentáciu UNESCO biosférickej rezervácie Poľana, Ústredia ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUV) a insitného umenia z Kovačice.

O tom, ako fórum prebiehalo sa dočítate [TU](#). Veríme, že sa aj prostredníctvom priložených fotografií a prezentácií obzriete s nami za týmto jedinečným stretnutím komunity UNESCO na Slovensku.

Foto: MZVEZ SR

19. ZASADNUTIE MEDZIVLÁDNEHO VÝBORU NA OCHRANU NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

19. zasadnutie Výboru nehmotného kultúrneho dedičstva (NKD) sa uskutočnilo v dňoch 2. – 7. decembra 2024 v paraguajskom Asuncióne. **24-členný výbor, ktorého členom je aj Slovensko** (na obdobie rokov 2022 – 2026) posúdil 58 nominácií do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva (NKD), 3 nominácie do Zoznamu dobrých praktík ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva a zapísal 2 prvky na Zoznam kultúrneho dedičstva vyžadujúceho naliehavú ochranu.

Členka SK UNESCO Ľubica Voľanská bola v r. 2024 reportérka Byra. V r. 2025 bude Slovensko podpredsedom Výboru a zástupcom 2. regionálnej skupiny v jeho Byre.

Na zasadnutí ho zastupovala delegácia za účasti štátneho tajomníka Ministerstva kultúry SR Mária Marušku, stájej delegátky SR pri UNESCO a veľvyslankyne Anny Plassat Muríňovej, riaditeľky odboru živého dedičstva a kultúry znevýhodnených skupín MK SR Barbory Morongovej a členky SK UNESCO/vedeckej pracovníčky Ústavu etnológie a sociálnej antropológie SAV v. v. i. a externej spolupracovníčky Centra pre tradičnú ľudovú kultúru pri SĽUKU Ľubice Voľanskej.

Na Reprezentatívny zoznam NKD boli zo zahraničných nominácií okrem Kovačického insitného umenia (Srbsko) zapísané aj tanec čardáš (Maďarsko), tradícia lunaparkov a majstrovstvo pokrývačov zinkových striech v Paríži (Francúzsko) alebo tradičné zdobenie veľkonočných vajčiek tzv. „Pysaniek“ (Ukrajina).

Kompletný zoznam zápisov nájdete [TU](#). Bližšie informácie o zasadnutí nájdete [TU](#). Na Reprezentatívnom zozname NKD ľudstva je aktuálne zapísaných 788 prvkov zo 150 krajín sveta. *Foto: SD UNESCO Paríž*

ŠKOLA REMESIEL ÚĽUV AKO HISTORICKÝ PRVÝ SLOVENSKÝ ZÁPIS NA ZOZNAME DOBRÝCH PRAKTÍK OCHRANY NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Na Zoznam dobrých praktík ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva bol historicky po prvýkrát zapísaný slovenský subjekt – Škola remesiel ÚĽUV.

Medzivládny výbor na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva 5. decembra 2024 vyslovil súhlas s pozitívnym odporúčaním expertného Hodnotiaceho orgánu a vyzdvihol kvalitu nominačného spisu, ktorý môže slúžiť ako vzor pre ostatné krajiny ponúkajúc model na ochranu a odovzdávanie tradícií budúcim generáciám.

Štátny tajomník MK SR Mário Maruška počas zápisu vo svojom prejave vyzdvihol inkluzívny charakter programov/aktivít Školy remesiel ÚĽUV,

ktoré sú otvorené pre všetky vekové kategórie, osoby so špeciálnymi potrebami, ako aj medzinárodných partnerov.

Zoznam dobrých praktík UNESCO obsahuje postupy, ktoré pomáhajú krajinám zachovávať ich živé dedičstvo.

Podrobnejšie informácie nájdete [TU](#) a [TU](#). Reportáže o Škole remesiel ÚĽUV a jej zápise na zoznam UNESCO si môžete pozrieť [TU](#) alebo vypočuť [TU](#) a [TU](#). *Foto: SD UNESCO Paríž*

SK UNESCO podporovala aktivity súvisiace so zápisom Školy remesiel ÚĽUV.

Osobitne by sme radi vyzdvihli vklad Ľubice Voľanskej, členky komisie a renomovanej expertky na nehmotné kultúrne dedičstvo doma i v zahraničí, ktorá sa odborne spolupodieľala na príprave nominácie.

Ku gratuláciám sa v mene Slovenskej komisie pre UNESCO pripojil aj minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a predseda komisie Juraj Blanár, ktorý adresoval blahoprajný list generálnej riaditeľke ÚĽUV Eve Ševčíkovej.

Generálna tajomníčka komisie Denisa Frelichová (na fotografii s generálnou riaditeľkou ÚĽUV Evou Ševčíkovou) sa zúčastnila aj na podujatí organizovanom pri príležitosti zápisu, ktorým ÚĽUV s komunitou remeselníkov a priaznivcov tradičnej ľudovej kultúry tento zápis oslávil.

Škola remesiel ÚĽUV je od jej založenia v r. 1999 miestom odovzdávania remeselných znalostí a zručností. Hlavným zámerom tohto projektu je uchovávať a rozvíjať tradičné remeslá ako súčasť kultúrneho dedičstva.

Deje sa tak prostredníctvom troch regionálnych centier remesiel v Bratislave, Banskej Bystrici a v Košiciach, ktoré sú kontaktnými pracoviskami s poradenskou a vzdelávacou činnosťou, špecializujúcou sa najmä na regionálne a zanikajúce remeselné techniky.

Foto: MK SR a ÚĽUV

KOVAČICKÉ INSITNÉ UMENIE NA REPREZENTATÍVnom ZOZNAME NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA ĽUDSTVA

Ku gratuláciám srbským partnerom sa pri príležitosti zápisu Kovačického insitného umenia na prestížny Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva (4.12.2024) pripojil aj minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a predseda SK UNESCO Juraj Blanár:

„Kovačické insitné umenie je unikátnym odkazom slovenských krajanov v Srbsku, ktorí pred viac ako 250 rokmi prišli na Dolnú zem. Ich jedinečné videnie sveta presiahlo slovenské a srbské hranice a dnes sa oficiálne stalo dedičstvom celého ľudstva.

Slovenky a Slováci si v Srbsku dokázali udržať nielen svoj materinský jazyk, tradície, ale aj slovenskú kultúru a umenie. Ďakujem našim srbským partnerom za iniciatívu na zápis a ďakujem všetkým, ktorí sa zaslúžili o jeho úspešné zrealizovanie,“ vyhlásil.

Celé znenie tlačovej správy k dispozícii [TU](#).

Foto: Galéria a Nadácia P. Babka

220. ZASADNUTIE VÝKONNEJ RADY UNESCO

Slovensko sa na jesennom zasadnutí (9.-22.10.2024) Výkonnej rady, rozhodovacieho orgánu UNESCO, zúčastnilo z pozície jedného z 58 členov. Zároveň po druhýkrát počas minulého roka zastávalo v osobe stálej delegátky SR pri UNESCO veľvyslankyne Anny Plassat Muriňovej pozíciu predsedu jednej z dvoch stálych komisií - Rozpočtovej a administratívnej komisie.

Výkonná rada schválila pokračovanie realizácie podporných aktivít v oblastiach mandátu UNESCO (vzdelávanie, kultúra a prístup k informáciám/ochrana novinárov) na Ukrajine, v Pásme Gazy a vyzvala generálnu riaditeľku UNESCO na

prípravu plánu núdzovej pomoci pre Libanon. Taktiež prijala (a) rezolúciu o pokračujúcej podpore obyvateľov Afganistanu reagujúcej na kritickú situáciu dievčat a žien v krajine v oblasti vzdelávania a ich účasti na verejnom živote a (b) rezolúciu o diskriminácii žien a dievčat v športe, ktorú iniciovala EÚ.

Bližšie informácie sú k dispozícii [TU](#).

Foto: SD UNESCO Paríž

ODOVZDANIE DARU SR DO ZBIERKY UMELECKÝCH PREDMETOV UNESCO

Dňa 15. novembra 2024 bol z rúk stálej delegátky SR pri UNESCO veľvyslankyne Anny Plassat Muriňovej **odovzdaný dar Slovenskej republiky do Zbierky umeleckých predmetov UNESCO**, ktorý bude trvalo vystavený v parížskom sídle UNESCO.

Dielo slovenského umelca Štefana Papča „Jaroslav“ prevzala generálna riaditeľka UNESCO Audrey Azoulay, ktorá sa spolu so štátnym tajomníkom MK SR Máriom Maruškom a samotným autorom na ceremónii aj osobne zúčastnila.

„Jaroslav“, vybraný v spolupráci so Slovenskou národnou galériou, bol odovzdaný pri príležitosti 30. výročia členstva SR v organizácii, ktoré sme si pripomenuli v r. 2023. Hovorí o potrebe rešpektu k prírode i o ľudskej sile a odolnosti. Vyzýva na zamyslenie nad našou minulosťou, hodnotou prežívanej slobody a poukazuje na potrebu ochrany prírody.

Bližšie informácie sú k dispozícii [TU](#).

Foto: SD UNESCO Paríž

VYBRANÉ AKTIVITY SLOVENSKEJ KOMISIE PRE UNESCO A DEZIGNÁCIÍ UNESCO NA SLOVENSKU

KONFERENCIA KATEDRY UNESCO PRE OBNOVU ARCHITEKTONICKÉHO DEDIČSTVA

Jednou z pravidelných aktivít Katedry UNESCO pre obnovu architektonického dedičstva na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave je každoročná organizácia konferencie na témy z oblasti ochrany a obnovy architektonického dedičstva. Ostatný **5. ročník podujatia „Problematika obnovy historických vernakulárnych/vidieckych štruktúr“** sa pod našou záštitou uskutočnil 12. septembra 2024 na pôde MZVEZ SR.

Účastníkov z radov architektov a odborníkov katedry, Pamiatkového úradu SR a iných dotknutých inštitúcií privítala aj generálna tajomníčka komisie D. Frelichová.

Vo svojom príhovore pripomenula, že UNESCO formou viacerých dohovorov a dokumentov apeluje na ochranu nášho kultúrneho dedičstva vrátane diel architektúry a staviteľstva. Tie sú zdrojom našej identity, spolupatričnosti a hodnoty. Upozornila, že zveľaďovanie architektonického dedičstva pre budúce generácie je dôležité nielen z pohľadu ich zachovania, ale aj výpovednej hodnoty o vyspelosti našej doby. Je preto dôležité zaobchádzať s ním s úctou tak, aby sme esteticky a funkčne vedeli skĺbiť „staré“ a „nové“.

Bližšie informácie o činnosti katedry nájdete [TU](#).

Foto: SK UNESCO

KONFERENCIA „SLOVAK WOMEN IN TECH“

Multižánrová konferencia oslavujúca pôsobenie dievčat a žien v IT oblasti „Slovak Women in Tech“ prilákala 10. októbra 2024 do DPOH viac než 350 účastníčok a účastníkov.

3. ročník konferencie organizovanej o. z. Aj Ty v IT sa aj tentokrát konal pod našou záštitou, nakoľko v línii priorit/programov UNESCO podporujeme zvyšovanie povedomia o dôležitosti angažovanosti žien v IT segmente a vzdelávania v tomto odvetví.

Zhrnutie konferencie - [TU](#) a pútavý *aftermovie* - [TU](#). Foto: Aj Ty v IT

KONFERENCIA UČIACICH SA MIEST UNESCO

Medzinárodnú konferenciu o tom, ako budovať a rozvíjať učiace sa mesto a komunity v ňom zorganizovalo 18. októbra 2024 v súvislosti so svojím minuloročným zapojením do Globálnej siete učiacich sa miest UNESCO hlavné mesto Bratislava.

Podujatie, ktoré sa symbolicky konalo počas Týždňa celoživotného vzdelávania, spojilo priaznivcov celoživotného vzdelávania, zástupcov samospráv, rôznorodých aktérov a expertov v oblasti vzdelávania zo slovenských a zahraničných učiacich sa miest UNESCO (Trnava, maďarský Pécs). Výhody členstva v Globálnej sieti

učiacich sa miest UNESCO prezentovala zástupkyňa Inštitútu celoživotného vzdelávania z Hamburgu, ktorý samotnú sieť z úrovne UNESCO koordinuje.

Hostom sa prihovorila aj generálna tajomníčka komisie Denisa Frelichová, ktorá vyzdvihla vedúcu úlohu UNESCO v modernizácii vzdelávania: „*UNESCO je často spájané s ochranou minulosti a pritom je lídrom v tvorení budúcnosti cez vzdelávanie,*“ konštatovala.

Súčasťou konferencie bol networking relevantných aktérov v oblasti vzdelávania dospelých a panelová diskusia o úlohách samosprávy pri podpore celoživotného vzdelávania.

Foto: hl. mesto SR Bratislava

VÝROČNÉ STRETNUTIE PRIDRUŽENÝCH ŠKÔL UNESCO NA SLOVENSKU

Tohtoročné **výročné stretnutie slovenských pridružených škôl UNESCO** sa uskutočnilo 29. októbra 2024 v priestoroch MZVEZ SR.

Zorganizovalo ho Informačno-dokumentačné stredisko UNESCO pri Univerzitnej knižnici v Bratislave (zastrešujúce agendu pridružených škôl) za podpory SK UNESCO. Zúčastnili sa na ňom **zástupcovia väčšiny UNESCO škôl** (aktuálne ich je 25), ktorí **prezentovali ostatné aktivity zamerané na osvetu/popularizáciu tém z agendy OSN a UNESCO** medzi deťmi a mládežou.

Aktuality z Univerzitnej knižnice v Bratislave priblížila jej generálna riaditeľka Silvia Stasselová a o nových prioritách UNESCO vo vzťahu ku pridruženým školám hovorila stála delegátka SR pri UNESCO Anna Plassat Muríňová.

Tešíme sa, že školy popri dlhodobo etablovaných vzdelávacích projektoch, ktoré podporujeme aj my v komisii (EUSTORY, Olympiáda ľudských práv) participujú na množstve aktivít spätých s environmentálnou výchovou, globálnymi výzvami, rozvojom kritického myslenia, či zvyšovaním povedomia o kultúrnom, prírodnom a živom dedičstve. Popularite sa tešia aj aktivity pri príležitosti rôznych medzinárodných dní z dielne OSN a UNESCO (o. i. Svetový deň vody, Deň zeme, Medzinárodný deň materinského jazyka a i.).

Vybrané školy UNESCO boli minulý rok pilotne zapojené do projektu MZVEZ SR zameraného na zvýšenie povedomia o OSN, v ktorých plánujeme pokračovať aj tento rok, kedy si pripomíname 80. výročie založenia organizácie.

Pozitívne hodnotíme, že čoraz viac žiakov a študentov vďaka iniciatívnemu prístupu učiteľov spoznáva pamiatky a lokality UNESCO nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. K tomuto trendu prispieva aj rozvíjajúca sa mobilita študentov v rámci partnerstiev s inými pridruženými školami UNESCO v zahraničí.

Viacere školy úspešne a kreatívne reflektovali na iniciatívu SK UNESCO pripraviť aktivitu/projekt zameraný na osobnosť a dielo J. G. Tajovského pri príležitosti 150. výročia jeho narodenia, ktoré je počas rokov 2024-2025 zapísané na Zozname výročí UNESCO.

Bez zánietenia a nasadenia učiteľiek a učiteľov zo škôl UNESCO by toto všetko nebolo možné. Patrí im uznanie a vďaka za to, že formujú povedomie detí o mnohých témach spätých s UNESCO a pestujú v nich dôležité hodnoty tolerance a vzájomného porozumenia.

Foto: Univerzitná knižnica Bratislava

MEDZINÁRODNÝ DEŇ BIOSFÉRICKÝCH REZERVÁCIÍ

3. novembra 2024 sme si pripomenuli **Medzinárodný deň biosférických rezervácií**. Tie sa usilujú byť príkladmi dobrej praxe, kde človek svojím ohľaduplným hospodárením a racionálnym využívaním krajiny zachováva prírodné a kultúrne hodnoty. Sú mozaikou všetkých typov ekosystémov, v ktorých má svoj domov 300 miliónov ľudí. Zaberajú približne 5% zemského povrchu alebo viac ako 7 miliónov km².

UNESCO Medzivládny Program Človek a biosféra (MAB) prostredníctvom svojej siete biosférických rezervácií spája 136 členských krajín a 759 lokalít s cieľom upozorniť na dôležitosť starať sa o životné prostredie a zachovávať harmóniu medzi ľudskými aktivitami a ochranou prírodných zdrojov.

Na Slovensku máme 4 takéto územia: Slovenský kras, Poľana, Východné Karpaty a Tatry.

Podrobnejšie informácie sú dostupné [TU](https://tu.sk).

Text/foto: Biosférická rezervácia Poľana

HOVORÍME „NIE“ NÁSILIU NA ŽENÁCH

Slovenská komisia pri UNESCO sa spolu so Stálou delegáciou SR pri UNESCO zapojila do kampane „Zastavme násilie na ženách“ organizovanej pri príležitosti Medzinárodného dňa za odstránenie násillia páchaného na ženách (25. novembra).

Ten má za cieľ upriamiť pozornosť na globálny problém ovplyvňujúci životy miliónov dievčat a žien na celom svete. Kampaň trvajúca od 25. novembra do 10. decembra 2024 bola súčasťou celosvetovej iniciatívy OSN proti rodovo podmienenému násilliu „Orange the World“. Oranžová farba upozorňuje na to, že násillie na dievčatách a ženách zostáva jedným z najrozšírenejších porušovaním ľudských práv.

Sekretariát UNESCO pre rodovú rovnosť zorganizoval pri tejto príležitosti podujatie *Red Teaming* zamerané na výzvy umelej inteligencie a jej etických aspektov. Zúčastnila sa na ňom aj stála delegátka SR pri UNESCO veľvyslankyňa Anna Plassat Muriňová.

Účastníčky si mohli vyskúšať ako AI preberá rodové stereotypy, šíri ich a aký vplyv to môže mať na spoločnosť a rozhodovanie v rôznych oblastiach života, napr. pri prijímacích procesoch do zamestnania.

Informácie o kampani Zastavme násillie na ženách sú dostupné [TU](https://tu.sk).

Foto: SK UNESCO a SD UNESCO Paríž

„ART AND TECH DAYS 2024“ V KREATÍVNYM MESTE KOŠICE

Kreatívne mesto UNESCO Košice usporiadalo v dňoch 18.-23. novembra 2024 **8. ročník Art and Tech Days 2024**.

Išlo o vlajkové podujatie organizácie Creative Industry Košice - neziskovej organizácie realizujúcej aktivity Košíc v Sieti kreatívnych miest UNESCO, ktoré úspešne prepojilo mediálne umenie, technológie, digitálnu kultúru a architektúru. Program pozostával z 5 jedinečných workshopov, mediaartových výstav a diskusií venovaných téme „Periféria“.

200 účastníkov a 10 spíkrov a lektorov festivalu mali možnosť objavovať, ako sa umenie a technológie stretávajú na periférii, kde vytvárajú udržateľnú budúcnosť, spochybňujú

bežné normy a inšpirujú k empatii a inkluzivite. Spíkri svetového mena zo Slovenska a zahraničia zároveň ponúkli inovatívne pohľady na to, ako môžu myšlienky vznikajúce na periférii pomôcť riešiť globálne výzvy klimatickej zmeny či sociálnych nerovností.

Podrobnejšie informácie a fotografie sú k dispozícii [TU](https://tu).

Foto: Creative Industry Košice

NÁVŠTEVA PRIDRUŽENEJ ŠKOLY UNESCO – GYMNÁZIA DUBNICA NAD VÁHOM NA CYPRE

SK UNESCO finančne, ako aj prostredníctvom siete slovenských veľvyslanectiev podporuje mobility študentov z pridružených škôl UNESCO na Slovensku v zahraničí.

V novembri minulého roka sa uskutočnil ďalší **úspešný výmenný pobyt študentov z Gymnázia Dubnica nad Váhom** pod vedením zástupkyne riaditeľky a koordinátorky pridruženej školy Andrey Vajdulákovskej **na Cypre**. Išlo o završenie práce na eTwinningových projektoch s cyperskou pridruženou

škoulou UNESCO Lykeio Apostolos Loukas v Kolossi v rámci projektu Erasmus+.

Študentské aktivity boli zamerané na oblasť ľudských práv, ochranu životného prostredia a vzájomnú prezentáciu kultúry a gastronómie. Súčasťou programu bola aj návšteva dedinky Omodos, kde sa nachádza kostol zapísaný na Zozname svetového dedičstva UNESCO.

S delegáciou sa v priestoroch školy stretol aj konzul zo zastupiteľského úradu SR v Nikózii František Bača.

Tešíme sa, že študenti Gymnázia Dubnica nad Váhom v novembri 2024 absolvovali aj výmenný pobyt v Holandsku, kde dlhodobejšie rozvíjajú spoluprácu s pridruženou školou UNESCO Isendoorn College v Zutphene.

V priestoroch školy sa so žiakmi a učiteľmi stretol aj mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR v Holandsku Juraj Podhorský.

Tento rok školu čakajú výmenné pobyty s holandskými a portugalskými partnerskými školami UNESCO.

Foto: Gymnázium Dubnica nad Váhom

SLOVENSKÁ KOMISIA PRE UNESCO ODPORÚČA

L'ORÉAL-UNESCO PRE ŽENY VO VEDE 2025

Registrácia do **9. ročníka populárneho programu „L'Oréal -UNESCO Pre ženy vo vede na Slovensku 2025“** je spustená. Tri víťazky (v kategóriách inžinierske vedy a technológie, vedy o živej prírode a fyzikálne/formálne vedy) si medzi sebou rozdelia finančnú odmenu 21 000 EUR, ktorá môže byť použitá vo výskume, na profesijný rast alebo na súkromné účely.

Program je určený pre vedkyne s titulom PhD. vo veku do 40 rokov (vrátane). Prihlášky je potrebné podať najneskôr do 28. februára 2025 prostredníctvom webovej stránky www.prezenyvovede.sk. Kritériá: (a) pôsobenie v oblasti

formálnych/fyzikálnych/environmentálnych/inžinierskych vied, medicíny a technológií a (b) realizácia vedeckého projektu na území Slovenska po dobu minimálne jedného roka.

Program L'Oréal-UNESCO Pre ženy vo vede oceňuje vedkyne na Slovensku už 8 rokov. Doposiaľ bolo ocenených 19 vedkýň, ktoré si rozdelili sumu 91 000 eur. Organizuje ho spoločnosť L'Oréal na Slovensku spolu s partnermi - Slovenskou akadémiou vied, Slovenskou organizáciou pre výskumné a vývojové aktivity, platformou Žijem vedu a nami.

MEDZINÁRODNÝ DEŇ VZDELÁVANIA V UČIACEJ SA TRNAVE

Trnava si druhý rok za sebou **24. januára originálne pripomenie Medzinárodný deň vzdelávania.**

O. z. Lifestarter, ktoré zastrešuje aktivity Učiacaj sa Trnava, bude na pešej zóne od 16.00 h organizovať program pozostávajúci z fotokútika, súťaže a rozsvietenia trnavskej radnice vo farbách UNESCO na modro. Zároveň ponúkne možnosť sa neformálne porozprávať o rôznych vzdelávacích príležitostiach v Trnave.

Bližšie informácie o podujatí sú dostupné TU.

MEDZINÁRODNÉ DNI A VÝROČIA

- 24.1. Medzinárodný deň vzdelávania
- 27.1. Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu
- 9.2. Výročie vstupu Slovenskej republiky do UNESCO
- 11.2. Medzinárodný deň žien a dievčat vo vede
- 21.2. Medzinárodný deň rodného jazyka
- 19.3. Medzinárodný deň digitálneho vzdelávania

INÉ ZAUJÍMAVOSTI V SKRATKE

Stála delegátka SR pri UNESCO Anna Plassat Muriňová prijala 13. septembra 2024 delegáciu z Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR pod vedením štátneho tajomníka Róberta Zsemberu. Témou stretnutia bola spolupráca v oblasti vysokého školstva (Dohovor UNESCO o uznávaní kvalifikácií týkajúcich sa vysokoškolského vzdelávania), podpora slovenských štážístov v UNESCO, ako aj otázky financovania vzdelávania ako cieľa trvalo udržateľného rozvoja.

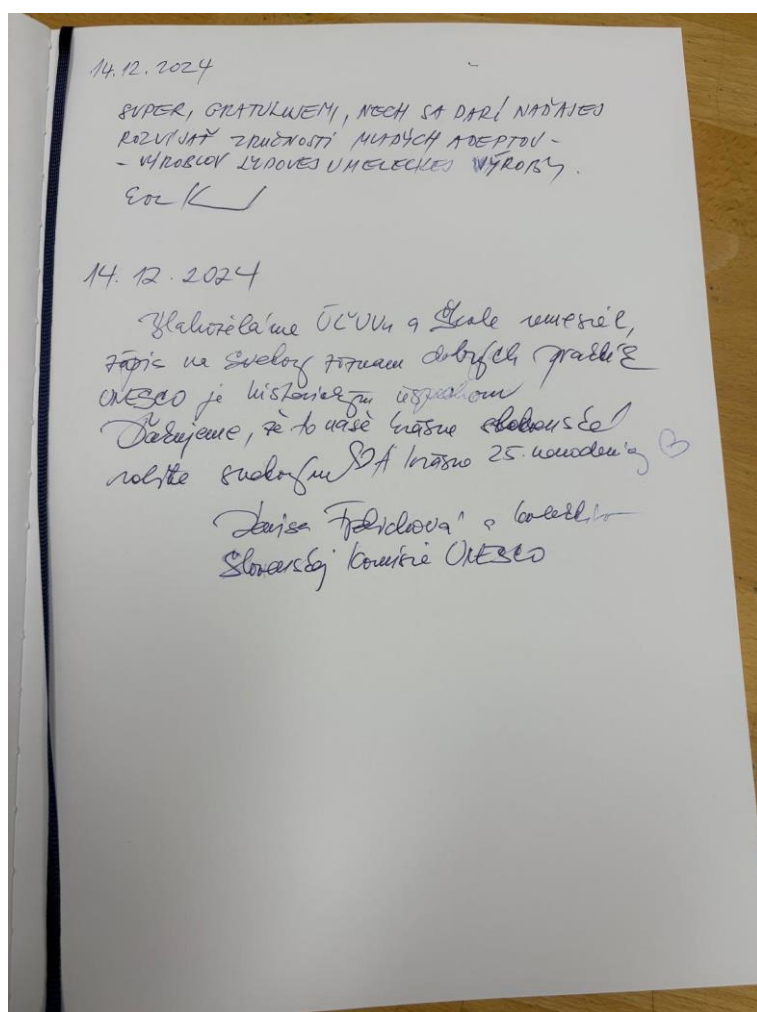
V r. 2024 bol úspešne uzavretý projekt Erasmus+ s názvom „Exploring the Past in Peace“, venovaný vývoju digitálneho nástroja vo forme voľne dostupnej hernej aplikácie o kultúrnom dedičstve Heritage Quest AR. Podrobnejšie informácie sú dostupné TU.

Koncoročné zasadnutie Slovenskej komisie pre UNESCO (11. decembra 2024) sa nieslo v neformálnom duchu. Spoločne sme zhodnotili ostatný rok a načrtli si priority na nadchádzajúce obdobie.

Radi by sme sa v tomto roku výraznejšie venovali environmentálnym témam a trvalo udržateľným cieľom. Budeme sa však naďalej sústrediť aj na ostatné agendy UNESCO – či už z portfólia vzdelávania, kultúry, vedy alebo informácií/komunikácie, keďže všetky sú vzájomné prepojené.

Tešíme sa na nové výzvy a veríme, že nám priazeň zachováte aj naďalej.

**ŠKOLA REMESIEL ÚĽUV JE
SVETOVÁ!**

Ak si neželáte Newsletter odoberať, kontaktujte nás, prosím. Naopak, ak viete o niekom, koho by zaujal, radi ho/ju do mailing listu doplníme. Vaše postrehy alebo podnety sú vítané na unesco@mzv.sk.

O činnosti Slovenskej komisie pre UNESCO sa dočítate aj na webovej stránke www.unesco.sk, Facebooku Slovenská komisia pre UNESCO | Bratislava | Facebook alebo Instagrame <https://bit.ly/3GRMwlh>.